

KAKO SE UPORABLJAJO SKLADI ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

V Sloveniji:

OBSEŽEN AKCIJSKI PLAN

Znano je, da znaša zvezni sklad za pospeševanje kmetijstva 2.300.000.000 din. Iz tega sklada je prejela Slovenija 52,5 milijona din, 2,3%, ki so porazdeljena za premiranje semenskega krompirja in semenskih žit 28,5 milijona, za umetno osemenje vanje krav in premiranje belih avinj 14,5 milijona, za študijsko in znanstveno raziskovalno delo 4,4 milijona dinarjev, ostanek pa za tisk, propagando in kmetijsko mehanizacijo.

Republiški sklad za pospeševanje kmetijstva znaša skupno s prenesenimi sredstvi iz lanskega leta 229 milijonov dinarjev. Ta sredstva so bila oziroma bodo uporabljena za naslednje

	din
1. Poljedelstvo in semenarska služba	42.500.000
2. Travnštvo	10.000.000
3. Živinoreja	36.300.000
4. Vinogradništvo	29.400.000
5. Čebelarstvo	3.500.000
6. Ribništvo	5.800.000
7. Kmetijski tisk in propaganda	31.600.000
8. Znanstveno raziskovalno delo	21.400.000
9. Invest. oprema kmet. znanstv. ustanov in inštitutov, ki se bavijo s kmetijstvom	39.500.000
10. Razno — obvezna rezerva in drugo	9.000.000
Skupaj	229.000.000

Pri tej razdelitvi odpade 43% sredstev na akcije za neposredno proizvodnjo, ostalih 57% pa na posredne akcije, kot so n. pr. sortni in gnojilni poskusi ter drugo raziskovalno delo, ureditveni načrti, specializacija strokovnjakov, strokovni kmetijski tisk, film in propaganda, oprema kmetijskih znanstvenih ustanov in inštitutov, specializacija kmetijskih strokovnjakov, razstave in podobno.

Pospeševanje živinoreje

V letošnjem programu je dodeljeno Glavni zadrugi zvezi 50 milijonov dinarjev, ki so porazdeljena na posamezne kmetijsko pospeševalne odbore. Gledano v celoti ima delo zadrug in organizacij v pospeševanju kmetijske proizvodnje ugodna tla. Najbolj razgibano je bilo pospeševalno delo v živinoreji. Lani je bilo prirejeno okrog 100 okrajnih in krajevnih razstav plemenske živine, kjer so bili pokazani uspehi selekcije. V rodovniške knjige je sedaj vpisanih 8% krav, tako da bo v bodoče možno v tem velikem številu matičnih živali še poostreiti ocenjevanje kakovosti.

Izredno se je razmahnilo umetno osemenje, zajelo je 34.200 krav, ali nad 40%. Zadržuje postavljajo pred žyivorejsko službo stalno nove pred-

loge za otvoritev nadaljnjih osemenjevalnih postaj, tako da jim je težko slediti. Organizirano je bilo 23 rejskih središč za prašiče in 37 za perutnino, s 60 razmnoževalnimi središči. Na tbc je pregledana v zadnjih treh letih vsa goveja živina. Bolne živali se izločajo, odstotek okužbe pa se je v tem času znižal od 4 na 2%. Dogone na pregled organizirajo zadruge, tako da ima veterinarska služba v zadrugah bistveno drugačne pogoje za uspešno preventivno delo. Omenimo naj tudi še, da je bilo lani cepljenih 50 odstotkov kokoši, s čimer je bila preprečena občutna škoda.

Poljedelstvo in sadjarstvo

V poljedelstvu je bilo težišče dela v organiziranju proizvodnje semen iz izvajanja sortnih ter gnojilnih demonstracijah in poskusov. Preko zadrug je bilo zamenjano okrog 500 vagonov semenskega krompirja. S tem je bilo zagotovljeno okrog 25% količine, ki je potrebna za redno letno zamenjavo. Podobno je s preskrbo semenskega žita. Takšno je stanje v preskrbi semen že nekaj let in ne napreduje dovolj hitro ter v skladu z možnostmi. Zato je treba izdelati skupno z zadrugami organizacijami in kmetijskimi posestvi konkretni načrt za proizvodnjo in zamenjavo semenskega blaga.

Skopljenje sadovnjakov z zadrugami, škropljenjem in ekipami postaja že reden agrotehnični ukrep. Od zimskega škropljenja nasadov, ki je že na splošno vpeljeno, bo treba preiti tudi na redno spomladansko in poletno škropljenje, tako da ne zatremo le kaparja, temveč tudi druge bolezni in škodljivce, ki zmanjšujejo količinsko in kakovostno sadni pridelek. Tudi škropljenje krompirja je treba razširiti. V sadjarstvu se šele začenja izvajati izmenjava nasadov. Napravljeno so prvi plantažni nasadi plemenitega sadja in jagodičevja.

Znanstveno raziskovalna dela

Sredstva namenjena Kmetijskemu inštitutu Slovenije, v višini 27 milijonov dinarjev, bodo uporabljena za organizacijo protiperonosporne službe in znanstveno raziskovalnega dela, nabavo laboratorijske opreme in instrumentov ter lastne transformatorske postaje. Da se znižajo proizvodni stroški po enoti proizvoda pri zaščiti vinogradov, se težji za tem, da z najmanjšimi števili škropljenja dosežemo najboljše učinke. Poleg tega pa s tem lahko prihranimo stroške delovne sile ter velike količine bakra, ki se danes v obliki modre galice večkrat uporabljajo veliko več kakor je potrebno. To pa lahko dosežemo le s pomočjo dobro organizirane in izpopolnjene protiperonosporne službe ob upoštevanju njenih napovedi in navodil. Kmetijski inštitut pa bo letos izdal tudi brošuro o protiperonospori službi, ki bo s tem problemom seznanila vse zainteresirane proizvajalce.

Da se zagotovi strokovno pravilno delo, predvsem glede točnosti analiz je neobhodno potrebno instalirati novo transformatorsko postajo. Z nabavo preciznih instrumentov in aparatov ter z boljšo organizacijo je povečana storilnost v laboratorijih, ki raziskujejo kakovost in sestavo umetnih gnojil.

Subvencija v znesku 19 milijonov dinarjev, ki je dana Fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarstvo v Ljubljani, se zrealizira v naslednjih nalogah: fakulteta raziskuje tla na celotnem področju Slovenije. Projevanja imajo ta namen, da določijo vrste in tipe tal, kakor tudi vpliv, ki ga ima sedanj način gospodarjenja na rodovitnost zemlje. Vse to je ena izmed najvažnejših osnov za

V subotiskem okraju:

Z MAJHNIMI SREDSTVI ŠIROKE INVESTICIJE

Skladi za pospeševanje kmetijstva so bili v subotiskem okraju za letošni planirani na okrog 66,5 milijona dinarjev (od tega je bilo 15 milijonov prenesenih iz lanskega leta). Do konca avgusta so od te vsote realizirali okrog 44,5 milijona dinarjev. To pomeni, da bodo ti skladi v celoti realizirani.

Vsota teh skladov, kakor je razvidno, ni velika za tako izrazit in razvit kmetijski kraj, kakor je okolica Subotice. Z njo je bilo mogoče samo delno kriti potrebe tega okraja. Zato je bilo zelo važno, zakaj bodo ta sredstva uporabljena, komu bo dana prednost.

POTROŠNJA SREDSTEV IZ SKLADOV

Potrošnja sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva v subotiskem okraju je razvidna iz risbe. Od planirane vsote so do 31. avgusta porabili okrog 21 milijonov, torej približno tretjino. No, v tem ni problema; glede na to, da je jesen glavna sezona za potrošnjo teh sredstev, lahko računamo, da bodo vsa sredstva, ki so bila v ta namen določena, do konca leta uporabljena. Problem pa je v razporeditvi, ali bolje povedano, v svrhi teh sredstev. V kakšen namen trošijo ta sredstva, je bolj jasno razvidno iz naslednjih podatkov.

KREPITEV KMETIJSKE SLUŽBE

Del teh sredstev je bil uporabljen za dovršitev centralne veterinarske postaje s centrom za umetno osemenjevanje in bakteriološko postajo, v kateri bodo ugotavljali diagnoze živinskih bolezni (preje so ugotovitve pošiljali v Beograd). Ta postaja bo imela pomembno vlogo pri pospeševanju živinoreje v subotški okolici. Sredstva iz sklada za pospeševanje kmetijstva uporabljajo za nakup dela

pravilno razmestitev proizvodnih panog v Sloveniji. Nadalje opravlja fakulteta ekonomske analize učinkovitosti umetnih gnojil in drugih sredstev, ki naj bodo v skladu z družbeno potrebo in ekonomiko posameznih kmetijskih gospodarstev. Proučuje proizvodne sposobnosti bovinjskega goveda, krško-poljskega prašiča in štajerske kokoši; ugotavlja čas, ki je za obiranje in shranjevanje sadja najbolj primeren ter izvršuje še druga raziskovalna dela.

Dotacija 15.000.000 dinarjev iz kmetijskega sklada je omogočila, da bo veterinarski oddelki fakultete lahko začeli delovati.

Subvencija za kmetijski tisk v višini 19 milijonov dinarjev je omogočila izdajanje raznih publikacij, ki služijo kmetijski propagandi.

Upravni odbor Zbornice je na predlog GZZ odobril 8.000.000

dinarjev za financiranje potrebnih pripravljalnih del prve kmetijsko-gozdarske razstave Slovenije, ki naj pokaže v kmetijstvu in gozdarstvu dosežene uspehe in perspektive razvoja našega kmetijstva.

Okrajni skladi za pospeševanje kmetijstva imajo poleg republiškega važno gospodarsko vlogo in znašajo skupno 403,5 milijona dinarjev.

Iz teh sredstev se financirajo pospeševalne akcije lokalnega pomena.

Skupno ima Slovenija v letu 1956 za pospeševanje kmetijstva 685.000.000 dinarjev sredstev, ki pomenijo močan prispevek v naporih pospeševalne službe za hitrejši dvig kmetijske proizvodnje. Sredstva sicer ne zadostajo za vse tiste akcije, ki bi pršle v poštev, je pa z njimi kljub temu mogoče doseči dobre rezultate, če se izkoristijo racionalno. Stvarnik Jože

opreme. Sredstva iz tega sklada so prav tako omogočila preureditev poslopja za veterinarsko ambulanto v Bajmoku, da so se lotili graditve ambulante v Donjem Gradu itd.

Iz sklada za pospeševanje kmetijstva financirajo tudi usposabljanje strokovnih kadrov, predvsem traktoristov, ki jih zelo primanjkuje. Začeli so trimesečne tečaje za traktoriste, ki se bodo prihodnje leto spremenili v polletno šolo.

DRUGE SVRHE

Da bi rejcem dali pobudo za boljše nego živine, so iz sklada za pospeševanje kmetijstva podeljevali nagrade za najboljše živali. Te nagrade so priznavali na živinskih sejmih. Do začetka tega meseca je bilo 10 takih sejmov in so na njih nagradili okrog 400 rejcev (skupno jim je bilo iz sklada podeljeno okrog 1 milijon dinarjev). Milijon 250 tisoč dinarjev namenjavajo potrošiti za nagraditev tistih privatnikov, ki bodo imeli najboljše urejene in oskrbovane njive ter gospodarska dvočišča.

Znatno del sredstev sklada za pospeševanje kmetijstva trošijo kot regres kmetovalcem. V ta namen bodo letos porabili okrog 7 milijonov dinarjev. Regres dajejo za dolgotrajne posevke krmnih rastlin, za nakup kakovostnega semena posameznih kultur, za uporabljanje velikih strojev za rigolanje sadovnjakov in vinogradov, s katerimi razpolaga vinogradniško sadjarska postaja (da bi bili ti stroji boljše izkoriščeni).

Razen tega so organizirali kmetijsko razstavo na Palicu, za katero so porabili okrog 2 milijona dinarjev. Določeno vsoto so prav tako porabili za pripravljala dela za ureditev dristišča.

Zaščita rastlin: za zatiranje raznih rastlinskih škodljivcev (koloradskega hrošča, murvi-

nega prelica itd.) je določenih iz sklada za pospeševanje kmetijstva 5 milijonov dinarjev in so del teh sredstev že porabili. Za ta sredstva so organizirali akcije in krepili kmetijsko službo za zaščito pred rastlinskimi boleznimi. (Organizirali so posebno zunanjo službo, ki obiskuje teren in ugotavlja bolezni, vodi pa jo dve postaji.)

Za investicije je iz sklada za pospeševanje kmetijstva določenih okrog 11 milijonov dinarjev. Do konca avgusta so od tega porabili nekaj več kakor 4 milijone. Kot dotacija okrajnemu investicijskemu skladu je bilo razen tega dodeljenih 23 milijonov dinarjev iz sklada za pospeševanje kmetijstva. Ta sredstva so predvsem namenjena za ureditev finančnega stanja v nekaterih gospodarskih organizacijah (podjetja in zadruge), ki so prišla v težave.

Subotški okraj torej krepi in pospešuje kmetijsko službo z znatnim delom sredstev sklada pa pospeševanje kmetijstva. Investicije, ki so določene za ta namen, že učinkujejo: uspešno zatirajo številne rastlinske in živalske bolezni, usposabljajo nove kadre itd.

Zdi se nam pa, da je subotški okraj šel s tako majhnimi sredstvi pri potrošnji sredstev preveč na široko. Namesto, da bi z njimi rešil prioritete in najvažnejše probleme, je znaten del teh sredstev dal za razne regrese, razstave, sejme in podobno, katerih učinek ni tako hitro občutiti. Prav tako občutno je dejstvo, da je bil največji del sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva dodeljen okrajnemu investicijskemu skladu ali točneje povedano določen za pomoč tistim organizacijam, ki so slabo poslovale. Razumljivo, da bo zategadelj trpelo škoda pospeševanje kmetijstva vsega okraja.